

แบบประเมินบทความ/งานวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ชื่อบทความ (ภาษาไทย) : การพัฒนาสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา เพื่อส่งเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่น ของนักเรียนโรงเรียนลิเกาประชาดุงวิทย์ อำเภอสึกา จังหวัดตรัง

(ภาษาอังกฤษ) : Development of Likay Pa Folk Media on "Our Local Story" to Promote Local Appreciation Awareness of Students from Sikao Prachaphadungwit School, Sikao District, Trang Province

หัวข้อการพิจารณา

หัวข้อ	คะแนนประเมิน					ข้อแก้ไข / ข้อเสนอแนะ
	1	2	3	4	5	
1. บทคัดย่อ			✓			เพิ่มการนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้ครบทุกประเด็น และตรงกับผลการวิจัยในบทความด้านใด และปรับปรุงแบบการนำเสนอผลการวิจัย ให้ครบทั้งค่า X ค่าเฉลี่ย และค่า SD ตัดข้อเสนอแนะไปไว้ในบทความ ด้านท้ายต่อการอภิปรายผล
2. Abstract			✓			ปรับผลการวิจัยใหม่
3. บทนำ				✓		การเขียนบทนำควรเขียนปัญหาการวิจัยให้ชัดเจน และควรเรียงเรียงข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษาเป็นย่อหน้า ๆ และ ย่อหน้าที่เกี่ยวกับกรวยประสบการณ์ ให้เขียนเป็นความเรียง สรุปว่าเพราะอะไรจึงศึกษาเรื่องนี้ -การเขียนให้เขียนตามประเด็นที่ศึกษาของตัวแปรแต่ละตัวให้ชัด
4. วัตถุประสงค์การวิจัย/การศึกษา				✓		-
5. วิธีการวิจัย/วิธีการศึกษา			✓			-ระบุข้อมูล และรายละเอียดของประชากร และกลุ่มตัวอย่างว่าอยู่ระดับชั้นใด -วิธีดำเนินการวิจัย ให้อธิบายกระบวนการขั้นตอนของรูปแบบแต่ละขั้น ของ model 5 ขั้นตอนอย่างไร - การอธิบายขั้นตอนที่ 1 เกี่ยวกับการหาประสิทธิภาพ ของสื่อพื้นบ้าน นั้น ให้ระบุขั้นตอนให้สั้น กระชับ ทั้ง 3 ขั้นตอน ให้เน้นวิธีดำเนินการทดลองเป็นสำคัญ
6. ผลการวิจัย/ผลการศึกษา				✓		-การนำเสนอผลการวิจัย ให้นำเสนอในแบบข้อความ และวงเล็บสัญลักษณ์ทางสถิติประกอบ โดยส่วนของผลการเรียนรู้ และ ผลจากแบบสอบถาม -ผลการเรียนรู้สูงชันอย่างมีนัยสำคัญที่เท่าไร ระบุในบทคัดย่อ กับในบทความให้ตรงกัน
7. สรุปผลการวิจัย/สรุปผลการศึกษา			✓			-ปรับการเขียนผลการวิจัย
8. อภิปรายผล/ข้อเสนอแนะ				✓		-การอภิปรายผล ควรเพิ่มการอ้างอิงแนวคิด และงานวิจัยสนับสนุนเพิ่มทั้ง 3 หัวข้อ โดยเฉพาะการอภิปรายในส่วนของผลวัตถุประสงค์ที่ 3 อธิบาย นักเรียนเกิดจิตสำนึกอย่างไร ไม่สะท้อนผลจากการทดลอง
9. เอกสารอ้างอิง			✓			นำเสนอเฉพาะที่อ้างอิงในบทความ
10. ความใหม่และคุณค่าทางวิชาการ				✓		น่าสนใจ

Development of Likay Pa Folk Media on "Our Local Story" to Promote Local Appreciation Awareness of Students from Sikao Prachaphadungwit School, Sikao District, Trang Province

Chayada Rakru

Faculty of Education Thaksin University Songkhla Campus
email:Teeruk1983@hotmail.com

Abstract

Society and environment affect human existence. Humans aspire to a peaceful and quality society. Psychological development and promotion of local love consciousness among children in the community. Therefore, it is important to develop society because having Good conscience will reduce the problems that arise in children and society. The objectives of this research were to 1) develop local Likay - Pa folk media on *Our Local Story* to have performed according to the criteria of 80/80, 2) compare learning outcome after viewing the Likay-Pa folk media on *Our Local Story*, and 3) study local awareness of local affection at the perceived level of local media audience on *Our Local Story*. The sample group was 30 Sikao Prachaphadungwit School, Sikao District, Province, selected by simple random sampling. The research instruments were 1) local Likay-Pa folk media on *Our Local Story*, 2) a media quality assessment form, 3) a learning achievement test on local Likay-Pa folk media on *Our Local Story*, and 4) a questionnaire on local appreciation awareness on *Our Local Story*. The statistics used for data analysis were: Mean, Standard Deviation, and t-test.

The findings of the study revealed that: 1). the effectiveness level of local Likay-Pa folk media on *Our Local Story* was at 79.00/80.66 2). the students' post-score was higher than pre-scores after learning through the media. 3). the students had higher awareness of local appreciation at a high level (= 3.56)

* Feedback: 1). Local Likay-Pa folk media is a personal medium. There are specific characteristics that can be adjusted according to the current situation. make the audience born Shared experiences while performing This may lead to the promotion of dependent behaviors of youth in areas other than Promote local love consciousness Able to develop a suitable format according to the situation and the story that needs to be presented. Viewers will receive both content. and the atmosphere in front of the forest Likay

→ ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

factory which is a special feature than other media. 2). Should develop local Likay-Pa folk media like forest to have more actors as students This may be in the form of courses related to the community, and local in order to carry on and preserve the performance of the wild local Likay-Pa folk to last forever.

บทนำ * ภารกิจแห่งอนาคตโลกยุคใหม่ และประเด็นที่จะศึกษา
ในยุคสมัยที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลง
ทิวทัศน์ ๗ ก้าวปรับตัว / ๗๖ / ๗๖ / ๗๖

มนุษย์มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มากมายที่นำไปสู่เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่นำสมัยในด้านต่าง ๆ เช่น
การติดต่อสื่อสารที่ไร้พรมแดนมีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลเข้าด้วยกัน

ทำให้ผู้คนมีความใกล้ชิดกันในโลกเทคโนโลยีและได้รับความรู้เพิ่มเติมอีกมากมายเมื่อสังคมโลกเปลี่ยนแปลงไปจึงส่งผลต่อรูปแบบ
และวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมให้มีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดและการเป็นพลวัตของสังคมสิ่งมีชีวิต

คุณภาพชีวิตจะได้ก็ต้องประกอบไปด้วยปัจจัยที่สำคัญอีกหลายด้าน หนึ่งในนั้นคือการพัฒนา
ด้านจิตใจและการปลูกจิตสำนึกให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรมด้านจิตสำนึกกับบุคคลต่าง ๆ เพราะ

การมีจิตสำนึกที่ดีจะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและสังคม

การช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิตอันจะเป็นหลักการในการดำเนินชีวิต

เป็นการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขกับสังคมอย่างได้ผลเป็นเชิงประจักษ์ได้

ดังนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 1

บททั่วไป ที่ว่าด้วยความมุ่งหมายและหลักการ มาตราที่ 7 ได้แสดงถึงความพยายามที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคน

ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า

ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค

และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

รู้จักขานผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติรวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาไทยและความรู้ อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ได้รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวง

ศึกษาธิการ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545. สืบค้นเมื่อ 12

กุมภาพันธ์ 2561, จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/057/T_0049.PDF)

“พิธีกรรมที่สืบทอดมา จอมทองทะเล เล่นที่เกาะแก้ว แหล่งหอยตะเภา ภูเขาอันปรี” คือ คำขวัญของอำเภอสิเกา

จังหวัดตรัง ที่บอกถึงมรดกทางธรรมชาติที่ล้ำค่าของท้องถิ่น จากคำขวัญดังกล่าวพอจะบอกเล่าเรื่องราวได้ว่า อำเภอสิเกา

เป็นอำเภอหนึ่งที่มีมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมการดำรง ชีวิตของผู้คนมาอย่างยาวนาน

ด้วยสภาพภูมิประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับทะเลอันคึกคักและเกาะแก่งน้อยใหญ่

จึงเป็นที่มาของการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชาวไทยพุทธและไทยมุสลิม

ที่อยู่กันอย่างพึ่งพาอาศัยเกิดเป็นวัฒนธรรมของชุมชน และเป็นเสน่ห์ที่ประทับใจต่อผู้มาเยือน “ลีเกา ถิ่นก่อเกิด

การแสดงลิเกป่า สืบต้นบ้านที่มีชีวิตและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดมาจากรบรรพบุรุษรุ่นเก่า

และลิเกป่าไม่ได้เป็นแค่การแสดงเพื่อความบันเทิงเท่านั้น

ลิเกป่ายังคงเป็นสื่อรากฐานของการสื่อสารของชุมชนในชุมชนอำเภอสิเกา

เพราะเป็นสื่อพื้นบ้านที่แสดงถึงจิตวิญญาณความเป็นไทยและสะท้อนวิถีชีวิตเกี่ยวกับสุนทรียภาพ รสนิยม

และความเป็นไทยได้เป็นอย่างดี จากการสำรวจในจังหวัดตรัง พบว่าปัจจุบันมีเพียงคณะเดียวเท่านั้น คือ ลิเกป่า คณะ

“กัจจาเกสร สุนทรศิลป์” ที่ยังทำการแสดง จึงเป็นสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงและการดำรงอยู่ของลิเกป่า

ภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และสืบทอดมาอย่างยาวนาน ทำให้คนในชาติเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ

ภูมิปัญญาไทยจึงมีคุณค่าและความสำคัญต่อชุมชน สังคม อันเป็นการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมที่ดีงามของชาติ

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำการแสดงลิเกป่า “คณะกัจจาเกสร สุนทรศิลป์”

มาทำการแสดงให้นักเรียนโรงเรียนสิเกาประชาคมควงวิทยได้ชม โดยมีจุดประสงค์ให้นักเรียนได้รับทราบเรื่องราววิถีชีวิต

ในอดีตของบรรพบุรุษผ่านการแสดงลิเกป่าจากศิลปินพื้นบ้าน

และหวังว่านักเรียนจะเกิดความรู้สึกรักชาติและนำไปสู่การเกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่นเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ

นำไปสู่การ หวงแหนมรดกทางวัฒนธรรมให้กลับมามีชีวิต

สร้างความบันเทิงและเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ทางวัฒนธรรมของผู้คนในอำเภอสิเกา ต่อไป

แนวทางในการเสริมสร้างจิตสำนึกของคนในสังคมจะต้องเกิดขึ้นได้จากการดูแลคล้อยตามกับสถานการณ์

การปลูกฝังอบรมการฝึกปฏิบัติการได้เห็นตัวอย่างที่ชวนให้ประทับใจปัจจัยเหล่านี้จะค่อย ๆ

โน้มนำใจของบุคคลให้เกิดจิตสำนึกที่ถูกต้อง

และการสร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวมให้เกิดขึ้นจำเป็นต้องอาศัยสถาบันทางสังคมหลายส่วนเข้ามาร่วมมือกัน (รัฐจาน

อินทรกำแหง, 2518)

จิตสำนึกเป็นความรู้สึกนึกคิดภายในบุคคลและเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้โดยการเรียนรู้จิตสำนึกเมื่อเกิดขึ้นแล้วยากนักที่จะห

ยุคหรือหมดหายไป คนที่มีจิตสำนึกที่ดีจะประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับจิตสำนึกนั้น

และใช้จิตสำนึกของตนเพื่อประโยชน์ต่อสิ่งต่าง ๆ ตามมา เช่น บุคคลที่มีจิตสำนึกด้านระเบียบ วินัย

จะไม่ซบเซาผิดกฎจราจร บุคคลที่มีจิตสำนึกสาธารณะจะไม่ซัด เขียน ในสถานที่สาธารณะ (สมพงษ์ สิงหะพล, 2542)

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมว่าเด็กช่วงแรกเกิดจนถึงก่อน 10 ขวบ

เป็นช่วงที่เด็กมีความไวต่อการรับการปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรมและวัฒนธรรมเป็นอย่างดี

เพราะเด็กยังเป็นไม้อ่อนที่ดัดง่ายฉะนั้นการปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการทางร่างกาย

และโดยเฉพาะเหมาะสมกับพัฒนาการทางจิตใจของเด็กจะเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ได้

มากกว่าความหมายและความสำคัญของการมีจิตสำนึกดังกล่าว สรุปได้ว่า

การจะพัฒนาจิตสำนึกของผู้เรียนนั้นกระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ การได้รับรู้หรือการมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งต่าง ๆ

ผ่านประสาทสัมผัสจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์และประเมินคุณค่าสิ่งต่าง ๆ ได้อันจะนำ

ไปสู่ความรู้สึกรับรู้ทางจิตใจ

ในการเห็นคุณค่าสร้างเป็นคุณลักษณะนิสัยแสดงออกในรูปพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ชัดเจน (ดวงเดือน พันธมนานัน

2538)

การวิจัยครั้งนี้จึงได้ทำการประยุกต์ใช้แนวคิด การจัดจำแนกความรู้สึกรักของ Krathiwohl et al. (1956) มาเป็นเกณฑ์ในการวัดระดับจิตสำนึก ในระดับการรับรู้ บุคคลจะแสดงให้เห็นว่า สิ่งเรานั้นทำให้รู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ ควรเอาใจใส่หรือไม่ต้องเอาใจใส่

เอ็ดการ์เดล (Edgar Dale)

ได้จัดแบ่งสื่อการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างสื่อโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ

ในขณะเดียวกันก็เป็นการแสดงขั้นตอนของประสบการณ์การเรียนรู้ และการใช้สื่อแต่ละประเภทในกระบวนการเรียนรู้ด้วย โดยพัฒนาความคิดของ Bruner ซึ่งเป็นนักจิตวิทยา นำมาสร้างเป็น "กรวยประสบการณ์" (Cone of Experiences)

โดยแบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ประสบการณ์ตรง โดยการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากของจริง เช่น การจับต้อง และการเห็น เป็นต้น
2. ประสบการณ์รอง เป็นการเรียนโดยให้ผู้เรียน เรียนจากสิ่งที่ใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุด ซึ่งอาจเป็นการจำลองก็ได้
3. ประสบการณ์นฏกรรมหรือการแสดง เป็นการแสดงบทบาทสมมติ หรือการแสดงละคร

เนื่องจากข้อจำกัดด้วยยุคสมัยเวลา และสถานที่ เช่น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ หรือเรื่องราวที่เป็นนามธรรม เป็นต้น

4. การสาธิต เป็นการแสดงหรือการทำเพื่อประกอบคำอธิบายให้เห็นลำดับขั้นตอนของการกระทำนั้น
5. การศึกษานอกสถานที่ เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ภายนอกสถานที่เรียน อาจเป็นการเยี่ยมชมสถานที่ การสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ เป็นต้น

6. นิทรรศการ เป็นการจัดแสดงสิ่งของต่าง ๆ เพื่อให้สาระประโยชน์แก่ผู้ชม

โดยการนำประสบการณ์หลายอย่างผสมผสานกันมากที่สุด

7. โทรทัศน์

โดยใช้ทั้งโทรทัศน์การศึกษาและโทรทัศน์การสอนเพื่อให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้เรียนหรือผู้ชมที่อยู่ในห้องเรียนหรืออยู่ทางบ้าน

8. ภาพยนตร์

เป็นภาพที่บันทึกเรื่องราวลงบนฟิล์มเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ทั้งภาพและเสียงโดยใช้ประสาทตาและหู

9. การบันทึกเสียง วิทยู ภาพนิ่ง อาจเป็นทั้งในรูปของแผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง วิทยู รูปภาพ สไลด์ ข้อมูลที่อยู่ในขั้นนี้จะให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนที่ถึงแม้จะอ่านหนังสือไม่ออกแต่ก็สามารถเข้าใจเนื้อหาได้

10. ทัศนสัญลักษณ์ เช่น แผนที่ แผนภูมิ หรือเครื่องหมายต่าง ๆ ที่เป็นสัญลักษณ์แทนสิ่งของต่าง ๆ

11. วจนสัญลักษณ์ ได้แก่ตัวหนังสือในภาษาเขียน และเสียงพูดของคนในภาษาพูด

การใช้กรวยประสบการณ์ของเดลจะเริ่มต้นด้วยการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอยู่ในเหตุการณ์หรือการกระทำจริง

เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงเกิดขึ้นก่อน แล้วจึงเรียนรู้โดยการเฝ้าสังเกตในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

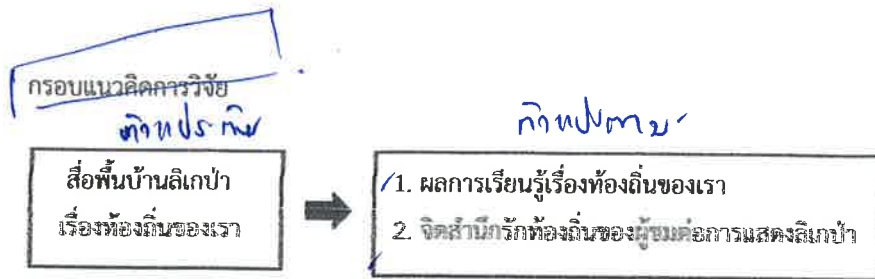
ซึ่งเป็นขั้นต่อไปของการได้รับประสบการณ์รอง ต่อจากนั้นจึงเป็นการเรียนรู้ด้วยการรับประสบการณ์โดยผ่านสื่อต่าง ๆ

และท้ายที่สุดเป็นการให้ผู้เรียนเรียนจากสัญลักษณ์ซึ่งเป็นเสมือนตัวแทนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

สมมติฐานของการวิจัย

1. สื่อพื้นบ้านลิเกป่าเรื่องท้องถิ่นของเรา มีประสิทธิภาพ 80/80
2. นักเรียนที่ได้รับชมสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา มีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น อำเภอเสนา จังหวัดศรีสะเกษ และมีผลการเรียนรู้หลังชมสูงกว่าก่อนชม
3. นักเรียนที่ได้รับชมสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา จะแสดงพฤติกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น ในระดับการรับรู้ อยู่ในระดับมาก

สรุปเป็น
ตามวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สื่อพื้นบ้านลิเกป่าเรื่องท้องถิ่นของเรา หมายถึง ชุดการแสดงลิเกป่า ในลักษณะละครเวที จากคณะก๊กจากนครสุนทรศิลป์ ผ่านตัวละครที่เป็นสื่อบุคคล ถ่ายทอดเนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่นอำเภอสิเกา จังหวัดศรีสะเกษ มีการแสดงคล้ายบทร้องรำทำเพลง ซึ่งเป็นลักษณะการร้องรำประกอบบทบาทสมมติ มีลักษณะการแต่งกายแบบชาวไทยมุสลิมในท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ ตัวละครหลัก ๆ คือ แยกแดง ยาหยี และเสนา มีกลองรำมะนา หรือ โทน ฉิ่ง กรับ และปี่ เป็นเครื่องประกอบจังหวะ ใช้ภาษาใต้ถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ เป็นภาษาหลักในการดำเนินเรื่องการนำเสนอเนื้อหาใน 3 ด้าน 1) ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอสิเกา 2) การประกอบอาชีพ 3) สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยว ในรูปแบบการร้องบทกลอนสลับบทสนทนา

2. ประสิทธิภาพของสื่อ หมายถึง คุณภาพของสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยพิจารณาจากผลการทดสอบด้วยสื่อไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ 80/80 ตามรูปแบบการทดสอบประสิทธิภาพสื่อ (/) 80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา ได้จากการตอบคำถามจากแบบฝึกหัดระหว่างรับชมสื่อถูกต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา สามารถทำแบบทดสอบหลังการรับชมสื่อถูกต้องไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80

3. ผลการเรียนรู้ หมายถึง ผลคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนชมและหลังชมการแสดงลิเกป่า ใน 3 เรื่อง คือ ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอสิเกา การประกอบอาชีพ สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเกิดจากกระบวนการรับชมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่สามารถวัดได้โดยการทำแบบทดสอบผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ถ้าผู้รับชมทำแบบทดสอบแล้วได้คะแนนสูงแสดงว่าผู้รับชมมีการเรียนรู้สูง

4. จิตสำนึกรักท้องถิ่น หมายถึง ความรู้สึกภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ให้ความสำคัญของผู้ชม ที่ต่อการแสดงลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา ในระดับการรับรู้ ซึ่งเป็นความรู้สึกในทางบวก ทำให้นักเรียนเกิดความตระหนักและต่อยอดที่จะรักษาทรัพยากรท้องถิ่นต่อไป วัดได้โดยแบบสอบถามวัดจิตสำนึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. นักเรียน หมายถึง นักเรียนโรงเรียนสิเกาประชาผดุงวิทยอำเภอสิเกา จังหวัดศรีสะเกษ ที่ได้รับชมการแสดงลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา จำนวน 30 คน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา อำเภอสิเกา จังหวัดศรีสะเกษ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้หลังกับก่อนการชมสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา อำเภอสิเกา จังหวัดศรีสะเกษ
3. เพื่อศึกษาจิตสำนึกรักท้องถิ่นให้กับผู้ที่ได้ชมการแสดงลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรคือนักเรียนในอำเภอสิเกา จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 132 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

ร.ต.อ. ชัยวัฒน์ ไร่บุญเหลือ

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเราเลือกแบบเจาะจง จำนวน 42 คน จากนักเรียนโรงเรียนบ้านหาดปากเมง อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาผลการเรียนรู้และวัดจิตสำนึกรักท้องถิ่นจากการรับชมสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา โดยเลือกแบบสุ่มอย่างง่ายจำนวน 30 คน จากนักเรียนโรงเรียน สิเกาประชาคุณวิทย์ อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

จากกรณีศึกษา ?

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 สื่อพื้นบ้านลิเกป่าเรื่องท้องถิ่นของเรา -

2.2 แบบประเมินคุณภาพสื่อพื้นบ้านลิเกป่าเรื่องท้องถิ่นของเรา

2.3 แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้สื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา

2.4 แบบสอบถามวัดจิตสำนึกรักท้องถิ่นที่มีต่อการรับชมสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การดำเนินการหาประสิทธิภาพของสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 การทดลองหาประสิทธิภาพครั้งที่ 1 (แบบรายบุคคล)

1.1.1 ผู้วิจัยคิดต่อคุณถาวร รักรู้ เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการทดลองหาประสิทธิภาพสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา

1.1.2 นำสื่อพื้นบ้านลิเกป่าเรื่องท้องถิ่นของเรา ให้นักเรียนในการทดลอง จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นนักเรียนในอำเภอสิเกา

1.1.3 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนชมและชมการแสดงลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา พร้อมทำแบบทดสอบ ระหว่างชม

1.1.4 เมื่อนักเรียนชมการแสดงจบ ให้ทำแบบทดสอบหลังชมทันที

1.1.5 ขณะที่นักเรียนกำลังรับชมการแสดง หากมีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจ สามารถสอบถามผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

1.1.6 ในระหว่างที่นักเรียนกำลังรับชมการแสดง ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมแล้วบันทึกพฤติกรรมรวมถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

1.1.7 เมื่อนักเรียนชมการแสดงจบแล้ว ผู้วิจัยนำผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบระหว่างชมและแบบทดสอบหลังชมมาหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

1.1.8 ปรับปรุงแก้ไขจากผลการประเมินประสิทธิภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในการทดลองครั้งที่ 1 เพื่อนำไปทดลองในครั้งต่อไป

1.2 การทดลองหาประสิทธิภาพครั้งที่ 2 (แบบกลุ่มเล็ก)

1.2.1 นำสื่อพื้นบ้านลิเกป่าเรื่องท้องถิ่นของเรา ที่ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องจากการทดลองครั้งที่ 1 เรียบร้อยแล้วไปทดลองกับนักเรียน จำนวน 9 คน

1.2.2 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนชมและชมการแสดงลิเกป่า เรื่องท้องถิ่น ของเรา พร้อมทำแบบทดสอบระหว่างชม

1.2.3 เมื่อนักเรียนชมการแสดงจบ ให้ทำแบบทดสอบหลังชมทันที

1.2.4 ขณะที่นักเรียนกำลังรับชมการแสดง หากมีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจ สามารถสอบถามผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

1.2.5 ในระหว่างที่นักเรียนกำลังรับชมการแสดง ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมแล้วบันทึกพฤติกรรมรวมถึงปัญหา

ส่งคืน!
ครบ 80/80
ให้ทำแบบทดสอบ
ทดลองใหม่

ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

1.2.6 เมื่อนักเรียนชมการแสดงจบแล้ว ผู้วิจัยนำผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบระหว่างชมและแบบทดสอบหลังชมมาหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

1.2.7 ปรับปรุงแก้ไขจากผลการประเมินประสิทธิภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในการทดลองครั้งที่ 2 เพื่อนำไปทดลองในครั้งต่อไป

1.3 การทดลองหาประสิทธิภาพครั้งที่ 3 (แบบภาคสนามหรือกลุ่มใหญ่)

1.3.1 นำสื่อพื้นบ้านลิเกป่าเรื่องท้องถิ่นของเรา ที่ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องจากการทดลองครั้งที่ 2 เรียบร้อยแล้วไปทดลองกับนักเรียน จำนวน 30 คน

1.3.2 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนชมและชมการแสดงลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา พร้อมทำแบบทดสอบระหว่างชม

1.3.3 เมื่อนักเรียนชมการแสดงจบ ให้ทำแบบทดสอบหลังชมทันที

1.3.4 ขณะที่นักเรียนกำลังรับชมการแสดง หากมีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

1.3.5 ในระหว่างที่นักเรียนกำลังรับชมการแสดง ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมแล้วบันทึกพฤติกรรมรวมถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

1.3.6 เมื่อนักเรียนชมการแสดงจบแล้ว ผู้วิจัยนำผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบระหว่างชมและแบบทดสอบหลังชมมาหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

1.3.7 ปรับปรุงแก้ไขจากผลการประเมินประสิทธิภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในการทดลองครั้งที่ 3 เพื่อนำไปทดลองหาผลการเรียนรู้และวัดจิตสำนึกรักท้องถิ่นต่อไป

2. การดำเนินการทดลองหาผลการเรียนรู้และวัดจิตสำนึกรักท้องถิ่นด้วยสื่อพื้นบ้านลิเกป่าเรื่องท้องถิ่นของเรา

2.1 นักเรียนได้แก่ นักเรียนที่ได้ชมสื่อพื้นบ้านลิเกป่าเรื่องท้องถิ่นของเรา

2.2 ที่แจ้งและอธิบายวิธีการศึกษาแก่นักเรียนให้ทราบและเข้าใจก่อนที่จะเริ่มชม

2.3 ทำการทดสอบก่อนชม (Pretest) โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนชม ที่ผู้วิจัย ได้สร้างขึ้นและผ่านการหาคุณภาพแล้ว

2.4 ดำเนินการทดลองโดยให้นักเรียนชมสื่อพื้นบ้านลิเกป่าเรื่องท้องถิ่นของเรา

2.5 หลังจากให้นักเรียนชมจบแล้ว ให้ทำแบบทดสอบหลังชม (Posttest) ทันทีด้วยแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการหาคุณภาพแล้ว ซึ่งเป็นชุดเดียวกับกับแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียน

2.6 ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามวัดจิตสำนึกรักท้องถิ่นที่มีต่อสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา เมื่อทำการทดลองเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังชมเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่าผู้รับชมมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนรับชมและวัดจิตสำนึกรักท้องถิ่นหลังจากได้รับชมสื่อพื้นบ้านลิเกป่าเรื่องท้องถิ่นของเรา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เนื้อหาครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัด

2. วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมการเรียนรู้ (IOC) → 1.00

3. วิเคราะห์หาคุณภาพของสื่อพื้นบ้านลิเกป่าเรื่องท้องถิ่นของเรา จากผลประเมินคุณภาพ 1.00 80/80

4. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของสื่อพื้นบ้านลิเกป่าเรื่องท้องถิ่นของเรา โดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างชมกับคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้

ฉบับที่ 3 ด่วนแก้ไข
ในครั้งที่ 3
เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง
ของสื่อต้นฉบับ

ฉบับที่ 2

ฉบับที่ 3

วิชาสถิติ

หลังชม คือประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (A)

5. เปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนชม (Pretest) กับคะแนนทดสอบหลังชม (Posttest) ที่ต้องการวัด...?

6. วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถามวัดจิตสำนึกรักท้องถิ่นของผู้ชมที่รับชมสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ เชิงปฏิบัติการที่ต้องการวัด

7. วิเคราะห์คะแนนแบบสอบถามวัดจิตสำนึกของผู้ชมที่รับชมสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การหาประสิทธิภาพของสื่อพื้นบ้านลิเกป่าเรื่องท้องถิ่นของเราตามเกณฑ์ที่กำหนด 80 และ 80 โดยใช้เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (/) ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556).

ผลการวิจัย

1) สื่อพื้นบ้านลิเกป่าเรื่องท้องถิ่นของเรา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตารางที่ 1 ผลการประเมินสื่อพื้นบ้านลิเกป่าเรื่องท้องถิ่นของเรา

จำนวนคน	แบบทดสอบระหว่างชม			แบบทดสอบหลังชม			ประสิทธิภาพ
	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย		คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย		
30	10	7.90	79.00	20	16.13	80.66	79.00/80.66

จากตารางที่ 1 ผลการทดลองหาประสิทธิภาพครั้งที่ 3 ของสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา พบว่าประสิทธิภาพของสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีผลการทำแบบฝึกหัดระหว่างชมคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 7.90 หลังจากรับชมแล้วมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 16.13 จากผลการทดลอง 79.00/80.66 ซึ่งสามารถตอบสนองมาตรฐานของการวิจัย ข้อที่ 1 ได้ว่า ประสิทธิภาพสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา มีค่าใกล้เคียงในเกณฑ์ 80/80 แสดงว่า สื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ทดลองได้

2) ผลการหาผลการเรียนรู้ของผู้ชมที่เรียนรู้ด้วยสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้หลังชมด้วยสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา

แบบทดสอบ	กลุ่มตัวอย่าง (N)	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t
ก่อนชม 20 ข้อ	30	8.34	1.72	11.23
หลังชม 20 ข้อ	30	14.21	2.32	

จากตารางที่ 2

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบก่อนชมและแบบทดสอบหลังชมที่เรียนรู้ด้วยสื่อพื้นบ้านลิเกป่า

สรุปเนื้อหาและสถิติ ร. ดึง เก้า
* ร้อยละ ๗๗.๐๖ มีทัศนคติที่ดีกับท้องถิ่น.

* แลค่าเฉลี่ยไปหาในสถิติของ
 $(\bar{X} = 8.34, S.D. = 2.7)$

เรื่องท้องถิ่นของเรา พบว่า คะแนนสอบก่อนชม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.72 และคะแนนสอบหลังชมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 14.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.32 ซึ่งนำมาเปรียบเทียบคะแนนก่อนชมและหลังชม พบว่าผลการเรียนรู้ของผู้ชมหลังเรียนรู้ด้วยสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา มีผลการเรียนรู้สูงกว่าก่อนชม ซึ่งสามารถตอบสนองมาตรฐานของการวิจัย ข้อที่ 2 ได้

สถิติพรรณนา
 ท้องถิ่น

$(\bar{X} = 14.21, S.D. = 2.32)$

3 จิตสำนึกรักท้องถิ่นของผู้ชมที่เรียนรู้ด้วยสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา
 ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์จิตสำนึกรักท้องถิ่นของผู้ชมที่มีต่อสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับจิตสำนึก
ประเด็นที่ 1 ปฏิสัมพันธ์ร่วมในระหว่างชมการแสดงลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา			
1.1 ฉันยิ้มและหัวเราะในบางครั้ง เมื่อชอบใจในการแสดงลิเกป่า	3.30	0.53	ปานกลาง
1.2 ฉันเข้าใจในบทสนทนาของนักแสดง ถึงแม้จะเป็นภาษาใดเฉพาะอื่นก็ตาม	3.51	0.50	มาก
1.3 ฉันรู้สึกคุ้นเคย หรือเคยได้ยินเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ในชุมชนที่นักแสดงพูดถึง	3.83	0.59	มาก
1.4 ฉันชื่นชมในความสามารถเฉพาะ ของนักแสดงและนักดนตรี ถึงแม้ท่านจะมีอายุมากแล้วก็ตาม	3.67	0.61	มาก
1.5 ฉันนึกถึงประสบการณ์ร่วมในอดีต กับเรื่องต่าง ๆ ที่นักแสดงพูดถึง (เช่น เคยเห็นหรือรู้จักวิถีการ การสานเสื่อด้วยเตยป่านั่น การสานตะกร้า การสานกระเป๋า เป็นต้น)	3.73	0.58	มาก
ระดับจิตสำนึกของผู้ชมโดยเฉลี่ย	3.62	0.56	มาก

สถิติพรรณนา

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับจิตสำนึก
1.1 ฉันเคยได้ยินข้อมูลบางส่วนเกี่ยวกับลิเกป่าจากคนเฒ่าคนแก่ในชุมชนมาก่อนแล้ว	3.47	0.79	ปานกลาง
1.2 ฉันคิดถึง ปู่ ย่า ตา ยาย และบรรพบุรุษของฉัน ที่อยู่ในวัยเดียวกับนักแสดงลิเกป่า	3.13	0.79	ปานกลาง
1.3 การแสดงลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา ทำให้ฉันคิดถึงบ้านและชุมชนที่ฉันเกิดและเติบโตมา	3.57	0.51	มาก

1.4 ฉันอยากให้เยาวชนรุ่นหลัง ได้รับรู้และรับชมการแสดง ลิเกป่าเหมือนฉัน	3.43	0.51	ปานกลาง
1.5 ฉันจะกลับไปบอกเล่าเรื่องราวที่ได้รับชมการแสดง ลิเกป่าในวันนี้ ให้กับครอบครัวฟัง	3.90	0.85	มาก
ระดับจิตสำนึกของผู้ชมโดยเฉลี่ย	3.50	0.69	มาก

จากตารางที่ 3 ระดับจิตสำนึกรักท้องถิ่นของผู้ชมที่รับชมด้วยสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา ในประเด็นที่ 1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างชมการแสดงลิเกป่า เรื่อง ท้องถิ่นของเราพบว่า ผู้ชมมีระดับจิตสำนึกโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 เมื่อพิจารณาจากรายการประเมินแต่ละข้อ พบว่า ผู้ชมมีความรู้สึกคุ้นเคย หรือเคยได้ยินเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ในชุมชนที่นักแสดงพูดถึง มีคะแนนเฉลี่ยสุด เท่ากับ 3.83 ส่วนข้อที่ได้คะแนนใกล้เคียงกันคือ รู้สึกใกล้ชิดประสบการณ์ร่วมในอดีต กับเรื่องต่าง ๆ ที่นักแสดงพูดถึง เช่น เคยเห็นหรือรู้จักวิธีการสานเสื่อด้วยเตยป่าหนึ่ สานตะกร้า สานกระเป๋า เท่ากับ 3.73 ส่วนความรู้สึกชื่นชมในความสามารถเฉพาะของนักแสดงและนักแสดงถึงแม้ท่านจะมีอายุมากแล้วก็ตาม ได้คะแนนเท่ากับ 3.67 และความรู้สึกเข้าใจในบทสนทนาของนักแสดง ถึงแม้จะเป็นภาษาใต้เฉพาะถิ่นก็ตาม ได้คะแนนเท่ากับ 3.57 ส่วนข้อที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือ ความรู้สึกยิ้มและหัวเราะในบางครั้ง เมื่อชอบใจในการแสดงลิเกป่า ได้คะแนนเท่ากับ 3.30

จากตารางที่ 3 ระดับจิตสำนึกรักท้องถิ่นของผู้ชมที่รับชมด้วยสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา ในประเด็นที่ 2 ความรู้สึกที่มีหลังจากรับชมการแสดงลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา พบว่า ผู้ชมมีระดับจิตสำนึกโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 เมื่อพิจารณาจากรายการประเมินแต่ละข้อ พบว่า ผู้ชมมีความรู้สึกจะกลับไปบอกเล่าเรื่องราวที่ได้รับชมการแสดงลิเกป่าในวันนี้ ให้กับครอบครัวฟัง เป็นข้อที่มีคะแนนมากที่สุด เท่ากับ 3.90 และความรู้สึกว่าการแสดงลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา ทำให้คิดถึงบ้านและชุมชนที่ฉันเกิดและเติบโตมาได้คะแนนเท่ากับ 3.57 ส่วนความรู้สึกที่เคยได้ยินข้อมูลบางส่วนเกี่ยวกับลิเกป่าจากคนเฒ่าคนแก่ในชุมชนมาก่อนแล้วและความรู้สึกอยากให้เยาวชนรุ่นหลัง ได้รับรู้และรับชม การแสดงลิเกป่าเหมือนกัน ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกัน คือ 3.47 และ 3.43 ตามลำดับ และความรู้สึกคิดถึง ปู่ ย่า ตา ยาย และบรรพบุรุษของฉัน ที่อยู่เ็นวัยเดียวกับนักแสดงลิเกป่า มีค่าน้อยที่สุดคือ 3.13

จากการวิเคราะห์ผลคะแนนจากตารางที่ 3 ทั้ง 2 ประเด็น สามารถตอบสมมติฐานในข้อที่ 3 ของการวิจัยได้คือ ผู้ชมเกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น โดยมีระดับคะแนนอยู่ในเกณฑ์มาก

สรุปและอภิปรายผล

1. สื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.00/80.66 ซึ่งสามารถตอบสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 ได้ว่าประสิทธิภาพสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา มีค่าใกล้เคียงในเกณฑ์ 80/80 แสดงว่าสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ทดลองได้

2. ผู้ชมสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา มีผลการเรียนรู้หลังชมสูงกว่าก่อนชม โดย คะแนนก่อนชมก่อนชม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.72 และคะแนนสอบหลังชมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.32 ซึ่งนำมาเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนชมและหลังชม พบว่า ผลการเรียนรู้ของผู้ชมหลังเรียนรู้ด้วยสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรามีผลการเรียนรู้สูงกว่าก่อนชม ซึ่งสามารถตอบสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2 ได้

3. ผู้ชมมีจิตสำนึกรักท้องถิ่นในระดับขั้นการรับรู้ต่อสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา อยู่ในระดับมากโดย ในประเด็นที่ 1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างชมการแสดงลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเราพบว่า

(5-50)

ผู้ชมมีระดับจิตสำนึกโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 และในประเด็นที่ 2 ความรู้สึกที่มีหลังจากรับชมการแสดงลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเราพบว่า ผู้ชมมีระดับจิตสำนึกโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 สามารถตอบสนองมาตรฐานในข้อที่ 3 ของการวิจัยได้ คือ ผู้ชมเกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น ในขั้นการรับรู้ โดยมีระดับคะแนนอยู่ในเกณฑ์มาก

อภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพของสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา

จากการหาประสิทธิภาพของสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา พบว่า สื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเป็น 79.00/80.66 ซึ่งใกล้เคียงตามเกณฑ์มาตรฐาน ที่กำหนดไว้คือ 80/80 หมายความว่า สื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา ทำให้ผู้ชมเกิดการเรียนรู้ระหว่างชมได้คะแนนเฉลี่ย 8.34 และทำให้ผู้ชมมีคะแนนสอบหลังชมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.21 แสดงว่าสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพใกล้เคียงเกณฑ์ 80/80 ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า สื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

สื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพใกล้เคียงเกณฑ์ 80/80 ตามที่กำหนดไว้ เนื่องจากในการพัฒนาสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรานั้น ผู้วิจัยได้มีการวางแผนและออกแบบการพัฒนาตามรูปแบบ ADDIE Model ไว้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน โดยมีการศึกษาข้อมูลวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหา ดังนี้

1. ขั้นวิเคราะห์ (Analysis)

ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำการแสดงลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา และสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อมูลจากอาจารย์ ครู และคนเฒ่าคนแก่ในชุมชน เพื่อกำหนดเนื้อหาของการแสดง โดยประกอบด้วย คุณครูบรรเทียง ถวาย คุณครูอุไร ชูชาติ อาจารย์ย่นมิตร กิ่งเกาะยาว อาจารย์วันชัย บัวทอง อาจารย์สมนึกอันเพชร และนายสุเมธ รอดรัตน์

นำข้อมูลในมุมมองความคิดของท่านมาหาแนวร่วมในการพัฒนาสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา

โดยมีจุดประสงค์หลักตรงกันคือการมีชุดการแสดงลิเกป่าที่เป็นเรื่องราวของชุมชนไว้สำหรับศึกษา

เพื่อความบันเทิงและเป็นการประชาสัมพันธ์ชุมชนต่อไป

2. ขั้นตอนออกแบบ (Design) สื่อป่ามีลักษณะเฉพาะของนักแสดงคือ เป็นผู้สูงอายุในชุมชน

ดังนั้นการออกแบบบทละครและการแสดงย่อมต้องคำนึงถึงขีดความสามารถของนักแสดงเป็นสำคัญ ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยกำหนดให้มีเนื้อหา แบ่งออกเป็น 3 เรื่อง คือ ประวัติศาสตร์ของชุมชนอำเภอสิเกา การประกอบอาชีพ

และสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในชุมชน นำข้อมูลทั้ง 3 เรื่อง ทดคุยทำความเข้าใจกับนักแสดง

โดยมีการดำเนินเรื่องที่มีลักษณะการนำเที่ยวในชุมชน

ผ่านสถานที่สำคัญในชุมชนพร้อมทั้งสอดแทรกวัฒนธรรมการประกอบอาชีพ และการดำรงชีพในอดีตจนถึงปัจจุบันของชุมชน

3. ขั้นพัฒนา (Development) นำเนื้อหาที่ใช้ในบทละคร อธิบายและซ้อมการแสดงในขณะที่สำคัญ

โดยตัวนักแสดงหลักจะทำหน้าที่ควบคุมการดำเนินเรื่อง มีทั้งบทพูด และบทร้อง ซึ่งเป็นภาษามลายูถิ่น

ตามรูปแบบการแสดงลิเกป่าแบบดั้งเดิม เพื่อให้ผู้ชมสามารถทราบข้อมูลการดำเนินเรื่องในลักษณะแบบเดิม

แต่สอดแทรกข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและประวัติศาสตร์ชุมชนได้อย่างถูกต้อง

โดยควบคุมเวลาในการแสดงให้เหมาะสมต่อยุคสมัยเพื่อความสนใจของผู้ชม

4. ขั้นนำไปใช้ (Implementation) ผู้วิจัยได้พัฒนาสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา

โดยการประยุกต์เข้ากับขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพของสื่อทั้ง 3 ครั้ง ก่อนนำไปใช้ทดลองจริง

นำข้อมูล
ADDIE model
ไปประกอบ
โครงเรื่อง
ประวัติ

5. ขั้นตอนการวัดผลและการประเมินผล (Evaluation) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ส่วน คือ การทดสอบระหว่างชมการแสดง และหลังจากการชมการแสดง เพื่อเปรียบเทียบผลคะแนนของผู้ชม ทั้งยังนำผลคะแนนทั้งสองส่วนไปพัฒนาข้อทักท้วงต่อไป เพื่อพัฒนาคุณภาพสื่อให้มีคุณภาพมากที่สุด

2. ผลการเรียนรู้ของผู้ชมหลังเรียนรู้ด้วยสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา

ผลการเรียนรู้ของผู้ชมหลังเรียนรู้ด้วยสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา พบว่า ผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นตามสมมติฐานข้อที่ 2 คือ ผู้ชมสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา มีผลการเรียนรู้หลังชม สูงกว่าก่อนชม การที่ผลการเรียนรู้ของผู้ชมหลังเรียนรู้ด้วยสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา สูงกว่าก่อนชม แสดงว่าสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา สามารถพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้ชมได้ ทั้งนี้เนื่องจากสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา ได้ผ่านขั้นตอนการหาประสิทธิภาพตาม ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556). และหลักการสร้างแบบทดสอบจากบุญชม ศรีสะอาด (2554). และสร้างแบบทดสอบ

นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบและความถูกต้องของภาษา

จากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา นำข้อสอบที่ได้ไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อวิเคราะห์ข้อผิดพลาดต่อไป

สรุปว่า การใช้สื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา ที่มีการออกแบบโดยใช้หลักการ ทฤษฎี ทั้งด้านการนำเสนอ และการสร้างสื่อการเรียนรู้ อย่างเป็นลำดับขั้นตอน

ทำให้ผู้ชมเกิดความสนใจและสามารถเรียนรู้ข้อมูลท้องถิ่นได้อย่างสนุกสนาน พร้อม ๆ กับการมีส่วนร่วมในขณะที่ทำการแสดง ซึ่งจะสร้างรอยประทับใจที่จำจดจำได้ดียิ่งขึ้น

3. จิตสำนึกรักท้องถิ่นของผู้ชมที่รับชมการสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้ชมมีระดับจิตสำนึกในขั้นการรับรู้ โดยภาพรวมในระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่ 1

ปฏิบัติตามพิธีกรรมในระหว่างชมการแสดงลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 และประเด็นที่ 2

ความรู้สึกที่มีหลังจากรับชมการแสดงลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา มีระดับคะแนนเท่ากับ 3.50 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดตามสมมติฐานข้อที่ 3 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้ชมให้ค่าคะแนนในข้อที่ 3 ในประเด็นที่ 1 สูงถึง 3.83

ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบ แบบสอบถามวัดจิตสำนึกในข้อนี้ โดยมีพฤติกรรมเป้าหมายคือ

ต้องการกระตุ้นให้ผู้ชมมีการทบทวนข้อมูลเดิมในอดีต ซึ่งนับว่าเป็นหัวใจหลักของการพัฒนาระดับจิตสำนึกรักท้องถิ่น กล่าวคือ ผู้ชมต้องเปิดรับข้อมูลและเกิดการทบทวนข้อมูลประสบการณ์เดิมในอดีตเกี่ยวกับชุมชนและลิเกป่า

ว่ามีความเป็นมาและเกี่ยวข้องกับชุมชนอำเภอเสนาะอย่างไร

เพื่อเป็นฐานความรู้ที่สำคัญให้ผู้ชมเกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่นในระดับต่อไปได้ และในประเด็นที่ 2 ผู้ชมให้คะแนนสูงที่สุดถึง 3.90

ในข้อที่ 5 คือ ฉันจะกลับไปบอกเล่าเรื่องราวที่ได้รับชมการแสดง ลิเกป่าในวันนี้ ให้กับครอบครัวฟัง

โดยผู้วิจัยได้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายคือ มีความภูมิใจในการเป็นท้องถิ่น โดยอธิบายได้ว่า ผู้ชมมีความรู้สึกภาคภูมิใจ

ในการได้เกิดและเติบโตในชุมชน เป็นความรู้สึก ด้านบวกที่เป็นกำลังสำคัญในการก่อเกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่นในระดับต่อไป

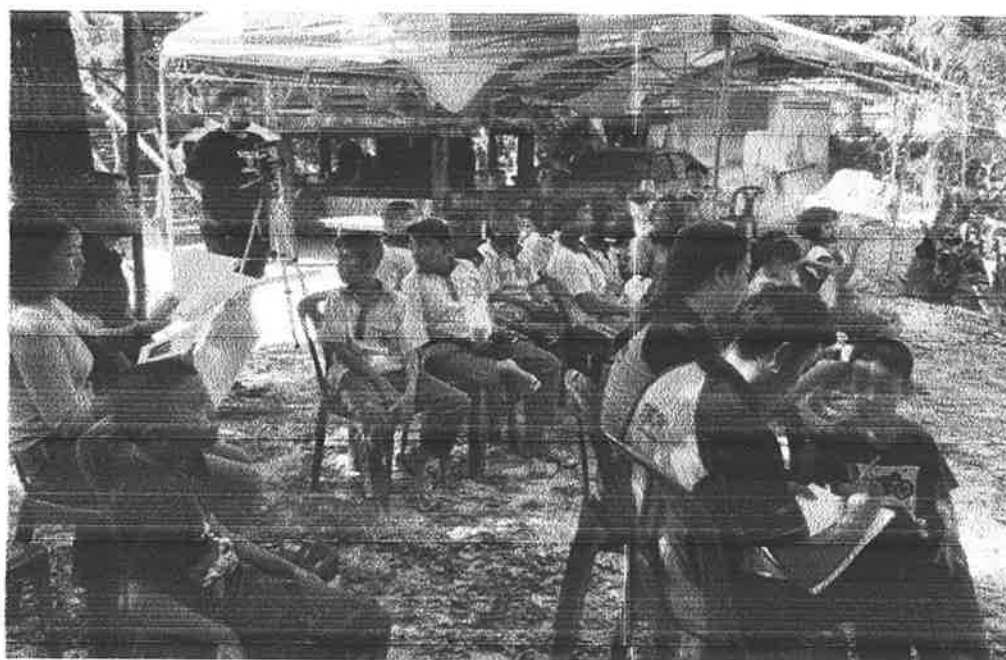
กล่าวคือ คนเรานั้นย่อมต้องมีความภาคภูมิใจเป็นรากฐานที่สำคัญของการดำรงอยู่ ทำให้รู้จักเคารพตนเอง

เข้าใจความสามารถและข้อจำกัด ยอมรับในความแตกต่างและนำเอาสิ่งเหล่านั้นมาพัฒนาต่อยอดในอนาคตได้

อดิพงษ์ ฉากวิเศษกุล ผอ.สว.อ.อ.พ.อ.
ดงนาพันชาด

ภาพที่ 1 ภาพบรรยากาศหน้าโรงลิเกป่า
ที่มา : ภาพถ่ายโดย นางสาวชญาดา รักรู้ เมื่อวันที่ 6 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2562

ภาพที่ 2 ภาพบรรยากาศหน้าโรงลิเกป่า มีเยาวชนในชุมชนร่วมชมการแสดง
ที่มา : ภาพถ่ายโดย นางสาวชญาดา รักรู้ เมื่อวันที่ 6 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2562

ภาพที่ 3 ภาพขณะผู้วิจัยกับนักแสดงลิเกป่า ขณะเตรียมเครื่องดนตรี
ที่มา : ภาพถ่ายโดยนางสาวชญาดา รักรู้ เมื่อวันที่ 6 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2562

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

- 1.1 สื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา สามารถนำไปแสดงเผยแพร่ เพื่อเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ในลักษณะ
ชุดการ แสดงของชุมชนอำเภอสีม จังหวัดศรีสะเกษ ได้
- 1.2 สื่อพื้นบ้านลิเกป่า เรื่องท้องถิ่นของเรา สามารถใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ในด้านการศึกษาค้นคว้าข้อมูลชุมชน
และการอนุรักษ์การแสดงลิเกป่า
- 1.3 ชุดการแสดงสื่อพื้นบ้านลิเกป่า เป็นสื่อบุคคล มีข้อจำกัดในหลายด้านที่สำคัญต่อการทำการแสดงในแต่ละ
ครั้ง ปัจจัยที่มีผลสำคัญคือการจัดสภาพแวดล้อมหน้าโรงลิเก ให้เหมาะสม พร้อมและส่งเสริมการเรียนรู้
เพื่อคุณภาพการตอบสนองของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

- 2.1 สื่อพื้นบ้านลิเกป่า ซึ่งเป็นลักษณะสื่อบุคคล มีลักษณะเฉพาะที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ปัจจุบัน
ทำให้ผู้ชมเกิดประสบการณ์ร่วมขณะทำการแสดง ซึ่งอาจจะนำไปสู่การส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของ
เยาวชนในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากส่งเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่น
สามารถพัฒนารูปแบบความเหมาะสมให้สอดคล้องตามสถานการณ์และเรื่องราวที่ต้องการนำเสนอผู้ชมก็จะได้รับ
ทั้งข้อมูลเนื้อหา และบรรยากาศสภาพแวดล้อมหน้าโรงลิเกป่า ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษกว่าสื่ออื่น ๆ
- 2.2 การพัฒนาสื่อพื้นบ้านลิเกป่า ในรูปแบบชุดการแสดงให้มีประสิทธิภาพ และน่าสนใจ
ควรให้ความสำคัญกับเครื่องขยายเสียงที่นักแสดงและนักดนตรีต้องใช้
ซึ่งจะสอดคล้องกับบทบาทและท่าทางในการแสดง เพื่อคุณภาพเสียงที่ชัดเจน และน่ารับชม

2.3 ควรพัฒนาสื่อพื้นบ้านลึเกปา ให้มีนักแสดงเป็นวัยรุ่นเรียนให้มากขึ้น

ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปแบบหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่น

เพื่อเป็นการสืบสานและอนุรักษ์การแสดงให้คงอยู่สืบไป

2.4 ควรศึกษาปัจจัย ที่มีผลต่อการสนใจในการแสดงลึเกปา เช่น ภาษา ลักษณะการดำเนินเรื่อง เวลาที่ใช้ในการชม

โดยปรับปรุงให้เหมาะสมต่อยุคสมัย

2.6 การพัฒนารูปแบบการนำเสนอ เช่น เพิ่มเดิมบทละครที่ตลก เปลี่ยนแบบคนดัง และชาว

ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ น่าจะเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดอารมณ์ร่วมมากขึ้น

2.7 การเผยแพร่การแสดงอาจพัฒนาไปเป็นในลักษณะสื่ออื่น เช่น การบันทึกการแสดงสด โดยแบ่งเป็นช่วงตอน

และเผยแพร่ในสื่อออนไลน์ เพื่อความเป็นสะดวกในการติดตามและสืบค้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545.

(2545) สืบค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2561, จาก http://www.Rat_chakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/057/T_0049.PDF

กาญจนา แก้วเทพ. (2545). ไตร่ตรองและมองใหม่ เมื่อจะใช้สื่อพื้นบ้านเพื่อการพัฒนา. สืบค้นเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2560, จาก <https://www.google.co.th/search>

กาญจนา แก้วเทพ. (2559). บทบาทของสื่อพื้นบ้าน. สืบค้นเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2560, จาก <http://www.aritbooks.nmu.ac.th/uploadfiles/books/2-2018-08-30-08-38-59.pdf>

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2521). หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2539 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : ครูสภา.

จิราพร ขุนศรี. (2559). "อำนาจการต่อรองของวัฒนธรรมท้องถิ่นในยุคโลกาภิวัตน์สื่อ," ใน วารสาร บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร. (หน้า 29 – 43). เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ชาวลี แพร้วกุล. (2526). เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

เชื้อม ทองภู. (2552). การฟื้นฟูและสืบทอดศิลปการแสดงลึเกปา ตำบลปากหมาก อำเภอไชยาจังหวัดสุราษฎร์ธานี. สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2561, จาก http://www.tnri.in.th/?page=result_search&record_id=159622

ชัยพร วิชาวุธ. (2517). การวิจัยเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2537). "การทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 1- 5. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). "การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน," วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. (หน้า 7 – 19). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ณัฐดี ใจแสงทรัพย์. (2557). "การสร้างเสริมทุนชุมชนผ่านการเรียนรู้จากการสร้างสื่อ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น," ใน วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ทางการศึกษา. (หน้า 476 – 488). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงพร คำบุญวัฒน์, เนตร หงส์ไกรเลิศ, กุลธิดา จันทร์เจริญ, ดวงแข บัวประโคน, สุนิดา ศิวปฐมชัย และ สิริพร พิบูลพานิช. (2553). "สื่อพื้นบ้านเพื่อสุขภาพเยาวชน," ใน วารสารภาษาและวัฒนธรรม. 2560 (ฉบับที่ 2), (หน้า 89-110). สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2560, จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/JLC/issue/view/2378>

- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2538). ความสำคัญของจิตสาธารณะ. สืบค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2561, จาก http://ktbwsk.blogspot.com/2013/08/blog-post_3191.html
- ถีนวิไลสกุล ชีโนรส. (2554). "สื่อพื้นบ้านกับการสร้างอัตลักษณ์ชุมชนศาลายา," สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2560, จาก <http://eresearch.library.ssru.ac.th/handle/123456789/203>
- ทริสดี ก่อสกุล. (2556). ดนตรีประกอบการแสดงลิเกป่า คณะรวมมิตร ประดิษฐ์ศิลป์ อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
- ทศนา แคมมณี. (2544). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : เท็กซ์แอนด์เจอร์นัล พับลิเคชั่น.
- ทศนา แคมมณี. (2554). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช. (2562). ลิเกป่า. สืบค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2561, จาก <https://www.tungsong.com/default.php>
- ธนวัฒน์ อธิธนานันท์. (2548). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- ธีรวัฒน์ ช่างสาน. (2556). "แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาลิเกป่าในจังหวัดนครศรีธรรมราช," ใน วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. (หน้า 76 – 88). ยะลา : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- นุชจรี คงโพธิ์น้อย. (2555). การพัฒนาแบบวัดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). หลักการวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- พิชิต จรูญฤทธิ์. (2550). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : เอ็ดสอเพคเตอร์มิสท์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ไพโรศาล วรคำ. (2555). การวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- ภาณินี อนุกุล. (2557). "การจัดการเพื่อสงวนรักษาศิลปะการแสดงพื้นบ้าน : ศึกษากรณีลิเกป่าคณะรวมมิตรบ้านทุ่งศิลป์ จังหวัดกระบี่," ใน วารสารศิลปกรรมบูรพา. (หน้า 241 – 262). กองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มาลินี จุฑาปะมา. (2554). จิตวิทยาการศึกษา. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- รัตน์ บัวสนธ์. (2556). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. พิษณุโลก : บัณฑิตภาพพิศ.
- รัตน์ บัวสนธ์. (2556). วิจัยเชิงคุณภาพการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2551). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วชิรวิทย์ ทองคำ. (2555). การมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี. ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 (นนทบุรี). วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). การพัฒนาหลักสูตรและวิธีสอนมิติใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : อนุสรณ์การพิมพ์.
- แววมยุรี ประสานเนตร. (2560). จิตสำนึกคืออะไร. สืบค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2561, จาก https://mcpswis.mcp.ac.th/html_edu/cgi-bin/main_php/print_informed.php?id_count_inform=20872
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สงบ ลักษณะ. (2529). "การวัดคุณลักษณะทางด้านความรู้สึก," การวิจัยทางการศึกษา, 16 (มิถุนายน 2529), 1 – 33.
- สมบูรณ์ ธรรมลังกา. (2556).
 "รูปแบบการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในจังหวัดเชียงราย," ใน วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. (หน้า 58– 66). เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สมพงษ์ สิงหะพล. (2542). ความสำคัญของจิตสาธารณะ. สืบค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2561, จาก http://ktbws.blogspot.com/2013/08/blog-post_3191.html
- สมพร สุทธิชัย. (2545). การทดสอบทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมสิทธิ์ จิตรสถาพร. (2535). เทคนิคการจัดการศึกษานอกสถานที่. สงขลา : โครงการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา.
- สุพิศรา คงชา และนรินทร์ สังข์รักษา. (2558). "การพัฒนาแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้านหนังตะลุงเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมท้องถิ่น," ใน วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. (หน้า 242 – 255). กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2550). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล เวชวิโรจน์. (2559). "ปัจจัยสืบทอดและเปลี่ยนแปลงของสื่อพื้นบ้าน : ศึกษากรณี หนังตะลุงเทพศิลป์ ผ่องแก้ว 3 ภาษา มหาบัณฑิต," ใน วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. (หน้า 173 – 192). สุราษฎร์ธานี : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสิเกา. (2561). ข้อมูลจังหวัดตรัง. สืบค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2561, จาก <https://district.cdd.go.th/sikao/>
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง. (2558). ลิเกป่า. สืบค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2561, จาก https://www.multure.go.th/ranong/ewt_news.php?nid=24&filename=index
- อดุลย์ จันตา, สมณินต์ย์ เกิดหนูวงศ์ และชไมพร ดิสถาพร. (2559).
 "การสำรวจความต้องการเพื่อหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน," ใน วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. (หน้า 155–173). ปริญญาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อักรเดช ศิวรักษ์ และอเนก สวาทอินทร์. (2561). ศึกษาความเป็นมา รูปแบบ และแนวทางอนุรักษ์ลิเกป่าคณะถาวรสุนทรศิลป์บ้านพรุจด ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2562, จาก <https://www.google.com/search?q=%E0%8C>
- อักรเดช ศิวรักษ์ และอเนก สวาทอินทร์. (2561). ศึกษาความเป็นมาและอนุรักษ์สืบสานประเพณีข้าวลาซังบ้านพรุจด ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง. สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2561, จาก https://research.psru.ac.th/files/FullPRC2017_Humanities2.pdf
- Clark, L. H. (1952). A behavior system; an introduction to behavior theory concerning the individual organism. Yale University Press. Retrieved June 11. 2018, from <https://psycnet.apa.org/record/1953-03120-000>
- Edwin, G. (2009). Theories of learning in educational psychology. Retrieved June 11. 2018, from https://web.archive.org/web/20090626071206/http://www.Life_circles-inc.com/Learning_theories/behaviorism/guthrie.html

Krathwohl et al. (1956). Assessing the Teaching and Learning Process of an Introductory Programming Course with Bloom's Taxonomy and Assurance of Learning (AOL). Retrieved June 11, 2018, from https://www.researchgate.net/figure/Blooms-Taxonomy-Cognitive-Domain-Bloom-and-Krathwohl-1956_fig3_331221954